

**PROTESTOR IGITUR CORAM DEO ET CRISTO EIUS
CUILIBET HOC LEGENTI, QUOD IN HIIS ET IN ALIIS
OMNIBUS FACTIS MEIS ME IPSUM HUMILITER
SUBMITTO CORRECCIONI...**

Ač je formule, jíž jsem zde v záhlaví použila, běžným obecným místem středověkých exordiálních prohlášení a „prohemii“, adresátka na první pohled pozná, že cituji z edice 5. knihy *Regulí* našeho společného velkého Mistra Matěje z Janova. Z edice, která by vůbec nebyla, nebo přinejmenším by dopadla mnohem hůře, než jak dopadla, kdyby v posledních letech minulého století a minulého režimu nebyla paní doktorka (tehdy) Helena Krmíčková nabídla k dokončení edice své služby a síly. Denně nebo skoro denně, když jsem přicházela na své pracoviště, tehdejší Katedru starověké kultury, kolegyně už na chodbě s haldou papírů v náruči čekala a přiměla mne ke stálému zdokonalování edice, o níž jsem si pyšně myslela, že je hotova: zdaleka nebyla, nejen bylo mnohé jinak i co do přijatých čtení a co do podoby kritického aparátu, ale také bylo třeba řešit zásadní technický problém, v jaké podobě text do Mnichova k tisku odeslat. Byla bych to udělala tradičně, stejně jako editoři nedávné doby; byl konec osmdesátých let, o počítači jsem nic nevěděla, znamenalo by to text zvlášť, *loci* zvlášť, aparát zvlášť, a mnoho barevných tužek při díle. Jenže Helena Krmíčková uměla s počítačem, nestačila jsem se divit. Celé to opsala ve Word Perfectu, tehdy ještě avantgardním, a stále znovu a znovu se to tisklo a spravovalo, nakonec kolegyně vyrobila tiskovou předlohu: tak, jak dnes vypadají jednotlivé stránky edice, je graficky totéž, co jsme nakonec, jen díky Heleně, mohly nakladatelství odevzdat. Kolegyně Krmíčková ale neuměla jen s počítačem, nešlo jen o řemeslo: dobře rozuměla textu jak filologicky (již v roce 1986 ukončila tzv. studium při zaměstnání – absolvovala takto po svém kmenovém oboru historie/archivnictví ještě klasickou filologii), tak věcně. Lidí, kteří by věděli, o čem a jak vlastně Matěj z Janova píše, a nadto by si s tím dokázali poradit jako editoři, bylo tehdy smutně málo. Dosti k tomuto našemu společnému dílu, u něhož jsem se neustále podrobovala

Heleniným opravám (*submittebam me correccioni*), a *submitto me ipsam correccioni* i zde: mnohé jsem zapoměla a ona si to vše dobře pamatuje, necht' tedy mé chyby, nepřesnosti a zmatky opraví, uzná-li za vhodné. (Heleno: nemělo v edici být tak, jak mám v uvedeném citátu zde, slovo *cristo* s malým počátečním písmenem?)

To už jsme se s dnešní paní docentkou dost dlouho znaly, přišla na fakultu jako studentka v roce 1974 a hned v prvních ročnících patřila k jejím povinným předmětům latina, pak středověká latina. Obojí jsem tehdy archiváře učila já a nějak jsme si padly do oka i srdce od samého prvopočátku. Studium ukončila v roce 1979 a v roce 1981 pak získala titul PhDr., už nikoli v archivnictví, ale v pomocných vědách historických. A poměry, které tehdy vládly, jí nic dalšího nedovolily. Nejprve pro nedostatek jiných možností studijní pobyt, přerušeny třemi lety asistentury, ovšem jen zástupem za mateřskou dovolenou. Nejhuř bylo od začátku roku 1984 do konce roku následujícího: dva roky strávila paní doktorka jako sekretářka, v lepším případě se její místo mohlo označit jako „referentka“. O něco lépe, i když nikoli o mnoho, tomu bylo v následujících čtyřech letech, kdy byla personalisticky či spíše takřikajíc kádrově vedena jako samostatná, pak odborná pracovnice, specialistka-dokumentátorka. Že by mohla učit, o tom se jí ani jejímu přátelskému okolí nemohlo ani zdát, přičemž už tehdy jsme věděli, a tím více a lépe víme dnes, jakým potenciálem se takto pohrdlo. Ani vědecké práci se paní doktorka nemohla věnovat tak, jak by bylo v jejích možnostech a silách a jak by si to byla přála. A to byla právě ta léta, kdy vrhla svou odbornou kvalifikaci a kompetenci na opravy, zdokonalení a dokončení *Regulí* M. Matěje z Janova. A nebyl to jen Janov, s čím mi v těchto a ostatně i následujících letech podstatně pomohla: např. ještě mnohem později, v roce 2006, to byla německá verze knihy o latinské literatuře českého středověku, která by bez její pomoci také nesla podstatně víc nedopatření a chyb, než kolik jich tam (ježto unikly bystrému oku a přesné ruce paní tehdy už docentky) zůstalo.

Politický a společenský zlom na konci roku 1989 přinesl změnu. Jiní by mohli informovaněji mluvit o účasti paní doktorky na činnosti fakultního stávkového výboru, vím jen, že se za pomoci psacího stroje a rozmnožovacích blan (!) podílela na tvorbě a rozmnožování letáků, plakátů a dalších materiálů. Spolehlivé svědectví mohu vydat pouze o tom, že možnosti, které se jí díky této aktivitě otevřely, odmítla jakkoli využít ve svůj prospěch. Zcela přirozeně se během roku 1990 stala odbornou asistentkou, konečně začala učit a mohla se legitimně věnovat vážné práci ve svém oboru, koncem roku 2001 se v oboru pomocných věd historických habilitovala, od roku 2000 po 14 let vedla Ústav pomocných věd historických a archivnictví.

O tom, jakou učitelkou je, mohou mluvit její studenti, kteří dnes odborně pracují na nejrůznějších místech republiky, zejména v moravských archivech. O tom, jakou je odbornicí, můžeme (ostatně také spolu s jejími studenty a absolventy) mluvit my, její spolupracovníci: jednak členové jejího ústavu, jednak ti, s nimiž pracuje na edicích středověkých textů. Je její zásluhou, že přes všechny obtíže, s nimiž se setkal, pokračuje velký podnik mezinárodního významu, založený kdysi prof. Šebánkem, totiž to, že se právě v Brně a právě na tomto ústavu vydává *Český diplomatář*. Byla jsem nejednou svědkem toho, jak je to práce obtížná a v jaké míře a s jakým úsilím se jí doc. Krmíčková věnovala. – A my, kteří s ní pracujeme na edicích středověkých textů, víme dobře, že právě zde je její nejhlubší a opravdu hlubinný zájem, zde je poklad jejího srdce: jsou to texty české reformace. A z bibliografie Heleny Krmíčkové vidíme, kolik práce vykonala na tomto poli jak sama, tak spolu s bohemistou (doc. Mirek Čejka) a s námi latinskými medievisty z Ústavu klasických studií. Aktuálně s námi paní docentka připravuje již druhý latinský svazek Husových *Opera omnia* a bez ní by kvalita našeho edičního úsilí velice utrpěla – tak jako by kdysi býval bez Heleny Krmíčkové vážně utrpěl poslední svazek onoho díla Matěje z Janova.

Milá Heleno! Pokud jsem se zde snažila přiblížit těm, *ad quos ista pervenerint*, i cosi z Tvého životního *curricula*, prosím, věz, že se i v tomto poddávám Tvé korektuře. Již jsem se zmínila o Tvé skvělé paměti, která se pro mnohé z nás v zahanbující míře uplatňuje jak *in publicis*, tak *in privatis*, tedy jak v odborné a vědecké činnosti, tak v tom, co přinesly lidské vztahy. Ty si to všechno pamatuješ lépe a přesněji, neměj mi tedy to nesprávné a nepřesné za zlé. A nezlob se ani pro to, co zde prozradím ještě nad to vše, co jsem už napsala: paní docentka Krmíčková je laskavá žena velkého srdce, žena soucitná, umějící vždy pomoci tomu, kdo jakoukoli pomoc potřebuje; a také žena tichá a skromná. Přijmi, prosím, tyto závěrečné výroky, *in quibus correccioni tue submitti me recuso*.

Jana Nechutová

